

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: دکتری

رشته: فقه و مبانی حقوق اسلامی

گروه: علوم انسانی

کمیته تخصصی: الهیات و معارف اسلامی

مصوبه جلسه شماره ۱۳۰ مورخ ۱۳۶۹/۰۴/۱۷

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

نام درس : قوانین و حقوق تجارت در اسلام (فقه ۱)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

سر فصل دروس : مباحث و مسائل مکاسب محرمه ، نوع اول و دوم و سوم و چهارم
تامقام اول مشتمل بر اکتساب ، و تجارت اعیان نجسه ، و تجارت
چیزهائی از قبیل مجسمه بت ، آلات قمار ، غنا ، فروختن
کالاهائی که به مصرف حرام میرسد ، و امثال آنها ، کذب ،
لهو ، ولایت ، معاونت به ظالم و غیره .

منابع اصلی : مکاتب شیخ مرتضی انصاری .

منابع فرعی : جواهر الکلام شیخ محمد حسن اصفهانی نجفی ، متون قانونی

مدکشی ، المجله و شروح آن .

نام درس : قوانین و حقوق تجارت در اسلام (فقه ۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

سر فصل دروس : مباحث عقد بیع ، بیع معاطات ، عقد لازم و جایز ، ایجاب و قبول و شرایط آن . مساله ضمان ، قاعده " کل عقد یضمن بمحیحه ، یضمن بفاسده ، قاعده ما لایضمن بمحیحه لایضمن بفاسده ، قاعده اقدام . قاعده ید ، تاخیرات .

منابع اجلی : مکاسب شیخ مرتضی انصاری .

منابع فرعی : جواهر الکلام شیخ محمد حسن اصفهانی ، حاشیه سید محمد کاظم یزدی بر مکاسب .

نام درس : قوانین و حقوق تجارت در اسلام (فقه ۲)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

سر فصل دروس : خيارات ، خيار مجلس ، خيار حيوان ، خيار عين ، خيار رويت
خيار تبعض صفة ، خيار شرط و غيره ،

منابع فرعی : جواهر الكلام شيخ محمد حسن اصفهانی نجفی ، حاشیه سيد محمد
کاظم يزدي برمکاسب ، فقه و تجارت امامی ذوالمجدین .

منابع اصلی : مکاسب شيخ مرتضی انصاری .

نام درس : حقوق جزای اسلامی (فقه ۴)

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

سرفصل دروس : مشتمل بر افتاء و شرائط آن ، حدود و تعزیرات ، حدآمارسرقف ،
سکرات ، محاربه ، قذف ، و غیره ، قصاص ، آیات .

منابع اصلی : مفاتیح الشرایع ملا محسن فیض ، مفاتیح حسیه و حدود .

منابع فرعی : جواهرالکلام شیخ محمدحسن اصفهانی نجفی . مفتاح الکرامه .
تذکره الفقهای علامه حلی . خلاف شیخ طوسی . حدائق محدث بحرانی .

نام درس : اصول ۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : به منظور آماده کردن دانشجویان برای آنکه بتوانند به استنباط

فقه توفیق یابند .

سر فصل دروس : مباحث اوامر : ماده امر ، معانی امر ، اعتبار علو در امر امر

حقیقت در وجوب است . معنی طلب در امر . اتحاد طلب و اراده

صیغه امر ، صیغه حقیقت در وجوب است . جمله های خبری که در

مقام طلب بکار میروند . اطلاق صیغه امر مقتضی چیست ؟ امر عقیب

حظر ، امر و مره و تکرار . امر و فور و تراخی ، اجزاء اجزاء ماموریه

به امراضطراری . مقدمه واجب . تقسیمات واجب امریه شیء ،

آیا مقتضی نهی از ضد است . اجتماع امر و نهی ، توام با تکلیف

درسی .

منابع اصلی :

کفایه الاصول آخوند ملامحمد کاظم خراسانی رضوان الله علیه .

و دروس فی الاصول .

منابع فرعی :

دروس فی الاصول سید محمد باقر صدر و کتابهای تقریرات درس

آخوند خراسانی .

نام درس : اصول ۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : آماده کردن دانشجویان برای تحقیق و اجتهاد در اصول فقه و فقه .

سر فصل دروس : مباحث نواهی . ماده نهی - صیغه نهی . مسأله اجتماع -
امرو نهی و فرق آن با مسأله نهی در عبادات . آیات نهی مقتضی
فساد منهی عنه است . تفصیل بین عبادات و معاملات در این
مسأله .

مبحث مفاهیم : مفهوم شرط ، مفهوم وصف ، مفهوم غایت
مفهوم لقب ، مفهوم حصر ، توأم با تکلیف درسی .

منابع اصلی :

کفایه الاصول آخوند ملا محمدناظم خراسانی رضوان الله علیه .

منابع فرعی :

کتابهای تقریرات درس آخوند خراسانی .

نام درس : اصول ۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف : برای آماده کردن دانشجویان دکتری تا بتوانید به استنباط فقه

توفیق یابند .

سرفصل دروس : مباحث عام و خاص ، تعریف عام به صیغه ها و الفاظ عام ، حجیت عام مخصص در بقیه افراد ، اقسام مخصص مجمل ، عمل به عام پیش از فحس درباره مخصص ، بحثی در خطابات شفاهی ، تعقیب عام به ضمیری که به برخی از افراد عام بر میگردد ، تخصیص عام به مفهوم مخالفت استثنای عقیب جمله های متعدد ، جواز تخصیص کتاب به خبر واحد حالات مختلف عام و خاص متخالف ، مطلق و مقید توأم با تکلیف درسی .

منابع اصلی : کفایه الاموال آخوند ملا محمد داظم خراسانی رضوان الله علیه

منابع فرعی : دروس فی الاصول سید محمد باقر صدر و کتابهای تقریرات درس

آخوند خراسانی .

نام درس : اصول ۴

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پوشنیاز :

هدف :

سر فصل دروس : مباحث قطع و ظن ، قطع قطاع ، قطع متجری ، اقسام قطع طریقی
و موضوعی بخشی در ظنون عامه و خاصه ، اصل ظنون خبر واحد
واحد و غیره ، مبحث برائت از اصول عملیه .

منابع اصلی :

کفایه الاصول آخوند ملا محمد کاظم خراسانی رضوان الله علیه .

منابع فرعی :

دروس فی الاصول سید محمد باقر صدر و تقریرات درس اخوند

خراسانی .

رسائل شیخ انصاری .

نام درس : قواعد فقه ۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

مرفصل دروس : مباحث : بررسی در حدودده قاعده از قواعد فقهی از قبیل :

قاعده لاضرر و لاضرار ، قاعده نفی عروج ، قاعده

ید و غیره .

منابع اصلی :

القواعد الفقهیه آیت ۰۰۰۱ بجنوردی .

منابع فرعی :

عوائد الایام قامل تراقی .

نام درس : قواعدفقه ۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز :

هدف :

سر فصل دروس : مباحث : بررسی در حدود ده قاعده از قواعد فقهی از قبیل قاعده
ضمان ، قاعده غرور ، قاعده مقدمه حرام ، قاعده تلف قبل از قبض
و غیره .

منابع اصلی : السقواعد الفقهیه آیت ۱۰۰۰ بجنوردی .

منابع فرعی : عوائد الامام فاضل نراقی .

